

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครวมไทย

สรุปข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครวมไทย โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า

๑. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรครวมไทยเป็นพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งครบกำหนด ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗ แจ้งให้พรรครวมไทยดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๓. นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรครวมไทยจนครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ พรรครวมไทยไม่ดำเนินการตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๔. นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายใน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งให้พรรครวมไทยดำเนินการแล้ว เมื่อพรรครวมไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ ภายในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

กระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

๑. ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แล้วมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์โดยศาลรัฐธรรมนูญได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ทราบ และได้ส่งสำเนาคำร้องพร้อมทั้งหนังสือให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ให้พรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) เพื่อให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ โดยได้ส่งไปยังสำนักงานใหญ่พรรคการเมืองไทย เลขที่ ๖๐/๗๐ - ๗๑ หมู่ที่ ๕ ถนนรามอินทรา ซอย ๕๖ แขวงคันนายาว เขตคันนายาว กรุงเทพฯ ๑๐๒๓๐ ปรากฏว่าในใบตอบรับไปรษณีย์ มีชื่อคุณสุกฤษณ์ (ไม่ระบุนามสกุล) โดยได้ลงลายมือชื่อรับไว้

๒. ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ แล้วมีคำสั่งให้ปิดประกาศศาลรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๕ วรรคสอง เนื่องจากผู้ที่ลงลายมือชื่อในใบตอบรับไปรษณีย์ ไม่สามารถติดต่อกับหัวหน้าพรรคการเมืองไทยได้ และส่งสำเนาหนังสือให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้โอกาสพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) ได้มีโอกาสชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศ

๓. ศาลรัฐธรรมนูญปิดประกาศเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ เมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศพรรคการเมืองไทย (ผู้ถูกร้อง) ก็ไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก

ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ประเด็นการวินิจฉัย

พรรครวมไทย ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๘ เป็นเหตุให้ยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

พิจารณาจากคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเห็นว่า พรรครวมไทยได้แจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๗ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๗ การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้คำสั่งยุบพรรครวมไทย เนื่องจากพรรครวมไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๘ ซึ่งบัญญัติว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียน

การจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา และโดยที่มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้พรรคการเมืองข่อมเล็กหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้...(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๙ และวรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรครวมไทยไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป (ปรากฏตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรครวมไทย ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๗ ว่ามีคณะกรรมการบริหารพรรครวมไทย จำนวน ๑๕ คน โดยไม่มีสมาชิกพรรค) และไม่มีสาขาพรรคการเมืองครบสี่ภาคภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง ประกอบกับพรรครวมไทยไม่ได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อโต้แย้งคำร้องต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด เมื่อพรรครวมไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๙ กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรครวมไทยได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ยุบพรรครวมไทย

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ